

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 26 października 2015 r.

Adam Bodnar

II.510.637.2015.MWa

Pan

Borys Budka

Minister Sprawiedliwości

Uprzejmie informuję, iż sprawa p. Macieja Dobrowolskiego, który był tymczasowo aresztowany ponad trzy lata (postępowanie toczy się przed Sądem Okręgowym w Warszawie, sygn. akt XII K 1/14), zainspirowała mnie do podjęcia szeregu działań. Niniejsze wystąpienie jest jednym z nich.

Z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu wynika, że ważnym czynnikiem przy ocenie rozsądnego terminu tymczasowego aresztowania w kontekście art. 5 ust. 3 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka jest znaczenie sprawy dla zainteresowanego. Stopień złożoności danej sprawy może w dużej mierze wpływać na długość trwania postępowania. Skomplikowany charakter sprawy może wynikać z natury problemu prawnego, jaki rozstrzyga sąd, z liczny osób objętych postępowaniem, liczby świadków, skomplikowanych okoliczności faktycznych, a nawet obszernego materiału dowodowego. Stąd też państwo jest odpowiedzialne za działania i organizację pracy zarówno sądów, jak i innych organów biorących udział w postępowaniu.

Istotne jest, aby sąd przy podejmowaniu decyzji w przedmiocie tymczasowego aresztowania brał pod uwagę indywidualny charakter sprawy (sprawy Wemhoff przeciwko Niemcom, wyrok z 27 czerwca 1968 r.; Stögmüller przeciwko Austrii, wyrok z 10 listopada 1969 r.; W. przeciwko Szwajcarii, wyrok z dnia 26 stycznia 1993 r.; Contrada przeciwko Włochom, wyrok z 24 sierpnia 1998 r.; Celejewski przeciwko Polsce, wyrok z 4 maja 2006 r.). Dopuszczalny okres stosowania tymczasowego aresztowania powinien być oceniany indywidualnie, w odniesieniu do konkretnej sprawy, z uwzględnieniem jej szczególnych okoliczności. Jak bowiem stwierdził Trybunał w sprawie Iłowiecki przeciwko Polsce (§ 58),

przedłużające się tymczasowe aresztowanie może być uzasadnione jedynie wówczas, gdy istnieją konkretne wskazania oparte na rzeczywistych wymogach interesu publicznego, który, pomimo obowiązywania domniemania niewinności, przeważa nad zasadą respektowania wolności osobistej przewidzianą w art. 5 Konwencji.

Tymczasem w sprawie p. Macieja Dobrowolskiego przez okres niemal roku nie były prowadzone czynności dowodowe wobec oskarżonego, a kolejne postanowienia o przedłużeniu stosowania najsurowszego środka zapobiegawczego odnosiły się *in abstracto* do wszystkich oskarżonych bez uwzględnienia indywidualnego charakteru każdej sprawy konkretnego oskarżonego. Pozostawał on przez ten okres czasu jedynie biernym obserwatorem sprawy dotyczącej innych osób.

W związku z powyższym, uprzejmie proszę Pana Ministra o podjęcie działań legislacyjnych mających na celu wprowadzenie do polskiego porządku prawnego rozwiązań uwzględniających powyższe wymogi strasburskie, poprzez uniemożliwienie organom postępowania formułowania wniosków i postanowień aresztowych wobec kilku oskarżonych, bez indywidualnego opisanie sprawy każdego z nich z odniesieniem się do czynności dowodowych indywidualnie prowadzonych wobec każdego osadzonego i konkretnie wskazanej obawy mactwa czy innego utrudniania postępowania.

Wnioski czy postanowienia o zastosowaniu lub przedłużeniu stosowania tymczasowego aresztowania o charakterze złożonym podmiotowo i przedmiotowo stwarzają bowiem ryzyko, iż w sprawach dotyczących dużej liczby oskarżonych, gdzie proces gromadzenia dowodów jest często trudnym zadaniem, zajdzie niebezpieczeństwo automatycznego przedłużania tego środka izolacyjnego ponad rozsądny okres, a władze sądowe, tracąc z pola widzenia indywidualną sprawę jednego z oskarżonych, co do którego dowody zostały już zgromadzone i brak z jego strony obawy mactwa, nie będą brały pod uwagę innych gwarancji zapewniających jego stawiennictwo przed sądem.

Mając powyższe na względzie i w trosce o ochronę konstytucyjnie i konwencyjnie gwarantowanej wolności osobistej, uprzejmie proszę Pana Ministra o odniesienie się do wskazanego problemu i rozważenie podjęcia inicjatywy w kierunku wprowadzenia postulowanych rozwiązań.

Podpis na oryginale